

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 105/04-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. októbra 2004 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Eduarda Báránya a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť J. M., Č., zastúpeného advokátom JUDr. M. S., Advokátska kancelária, Č., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 94/98 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 94/98 **p o r u š i l** právo J. M., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 94/98 **p r i k a z u j e** konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. J. M. **p r i z n á v a** primerané finančné zadost'učinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Čadca povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. J. M. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 16 026 Sk (slovom šestnásťtisícdvadsaťšesť slovenských korún), ktorú je Okresný súd Čadca povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. M. S. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 9. júna 2004 č. k. I. ÚS 105/04-14 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť J. M., bytom Č. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 94/98 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ spolu s ďalšími navrhovateľmi podal 13. januára 1997 okresnému súdu žalobný návrh na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Vec bola pôvodne vedená pod sp. zn. Nc 2313/97. Po zaplatení súdneho poplatku bola zaevidovaná pod sp. zn. 4 C 94/98. Podľa tvrdenia sťažovateľa okresný súd v tejto veci nekoná plynule a postupuje vo veci nehospodárne. Od podania návrhu až do podania tejto ústavnej sťažnosti súd vo veci nariadil len dve pojednávania napriek tomu, že sťažovateľ nariadenie pojednávania viackrát urgoval (7. októbra 1998, 15. januára 1999, 28. marca 2000, 10. októbra 2003). Sťažovateľ je toho názoru, že okresný súd v napadnutej veci svojou nečinnosťou porušuje jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Na základe uvedených podstatných skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal toto rozhodnutie:

„Základné právo J. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Čadci v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 94/98 o určenie vlastníckeho práva bolo porušené.

Okresnému súdu v Čadci prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 94/98 konal bez zbytočných prieťahov.

J. M. priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 100 000 Sk (slovom jednototísíc korún), ktoré je Okresný súd v Čadci povinný mu vyplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia“.

Podaním z 11. augusta 2004 právny zástupca sťažovateľa upresnil návrh na úhradu trov konania nasledovne:

„Uplatňujeme si trovy právneho zastúpenia za 3 úkony právnej pomoci – prevzatie a príprava zastúpenia plus návrh po 4 270,- Sk, 2 režijný paušál po 128,- Sk, stanovisko k vyjadreniu predsedníčky OS 4 535,- Sk, plus režijný paušál 136,- Sk, celkom 13 467,- Sk, DPH 19 % 2 559,- Sk, celková cena s DPH: 16 026,- Sk – na účet právneho zástupcu JUDr. M. S.“

Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jej predsedníčkou JUDr. A. P., listom z 27. júla 2004 sp. zn. Spr 9/04-ÚS a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 11. augusta 2004.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla, že:

„Sťažovateľ vidí porušenie svojho ústavného správa v neprimeraných časových prieťahoch spôsobených nečinnosťou súdu v presne vymedzených obdobiach, ku ktorým sa vyjadrujem nasledovne:

1) v čase od 22. 5. 1998 do 19. 3. 1999 – nesúhlasím s tvrdením, že súd po dobu 10 mesiacov nekonal. Na pojednávaní dňa 22. 5. 1998 boli vykonané procesné výsluchy prítomných účastníkov. Nezúčastnili sa odporcovia 1, 2, 4, 5, preto súd pojednávanie odročil za účelom ich opätovného predvolania k procesnému výsluchu. Zároveň uložil navrhovateľom (teda aj sťažovateľovi) upraviť návrh podľa geometrického plánu a jednak ohľadom tých parciel, o ktorých navrhovatelia uznávajú, že patria odporcom,

- dňa 26. 5. 1998 – navrhovatelia súdu doručili čiastočné späťvzatie návrhu na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a upravený návrh,
- dňa 29. 6. 1998 súd doručuje účastníkom upravený návrh na vyjadrenie,
- 27. 8. 1998 – súd doručuje opätovne upravený návrh jednému z odporcov z dôvodu závady v doručení,
- 11. 10. 1998 – súd vyzýva odporcov o vyjadrenie, či súhlasia s čiastočným späťvzatím návrhu,
- 20. 1. 1999 – súd vytyčuje termín pojednávania na 19. 3. 1999.

Tvrdím, že v období od 22. 5. 1998 do 13. 3. 1999 nečinnosť súdu nebola. V uvedenom období súd procesne riešil podania sťažovateľa, t. j. podané čiastočné späťvzatie žaloby a upravený návrh. Procesné postupy, ktoré súd vykonal bezprostredne súviseli s vybavovaním vecí, považujem ich za úkony efektívne.

2) v čase od 11. 5. 1999 do 31. 7. 2000 – súd nariadil ohliadku na mieste samom – navrhovateľa a odporcu v r. 1 vyzval na zloženie zálohy na trovy ohliadky, posledná záloha bola zaplatená odporcom v r. 1 dňa 3. 9. 1999. Súd v zimných mesiacoch ohliadku vykonať nemohol a prípisom zo dňa 31. 3. 2002 sťažovateľovi aj písomne oznámil, že ohliadka bude vykonaná po zídení snehu a čiastočnom vysušení terénu. Túto okolnosť považujem za objektívnu skutočnosť, nie za subjektívny prietáh a nečinnosť súdu.

3) Obdobie od 27. 5. 2002 do 3. 6. 2003 – znalecký posudok bol súdu doručený 4. 6. 2002, nakoľko znalec nepredložil dostatočný počet znaleckých posudkov, súd ho dňa 12. 7. 2002 vyzval na predloženie potrebného počtu vyhotovení a dňa 26. 11. 2002 doručil znalecký posudok na vyjadrenie účastníkom.

- dňa 29. 11. 2002 súd uznesením vykonal likvidáciu znalečného a uznesenie doručoval účastníkom,
- dňa 17. 12. 2002 sťažovateľ vzhľadom na obsah znaleckého posudku si uplatnil novú úpravu rozsudového návrhu,
- súd pri tom mal závady pri doručovaní tak znaleckého posudku ako aj uznesenia o znalečnom účastníkom konania,
- konajúca sudkyňa od 13. 2. 2003 do 16. 4. 2003 bola práceneschopná, túto okolnosť považujem za objektívnu okolnosť nie za subjektívny prietáh,

- dňa 3. 6. 2003 súd vyzýva zástupcu sťažovateľa JUDr. S. na predloženie potrebného počtu vyhotovení rozsudového návrhu, aby mohol doručiť všetkým účastníkom konania.

Pokiaľ sa v sťažnosti vytyka neefektívnosť pri výzvach súdu na predloženie potvrdenia o bonite pôdy, zaplatenie súdneho poplatku, predloženie potvrdenia o neznámom pobyte odporcov mám za to, že účastníci konania sú tiež povinní prispieť k tomu, aby súd mohol vo veci čo najrýchlejšie konať, tvrdím, že povinnosťou sťažovateľa bolo všetky žiadané listiny predložiť spolu s podaným návrhom a zaplatiť súdny poplatok ako poplatník a ak by tak učinil, súd mohol v konaní rýchlejšie postupovať.

Z hľadiska predmetu konania považujem právnu vec za skutkovo náročnú, rieši sa otázka určenia vlastníckeho práva, v konaní bola vykonaná ohliadka, znalecké dokazovanie.

Správanie sa účastníkov tiež prispelo k predĺženiu súdneho konania, súd zástupcu sťažovateľa viackrát vyzval na doplnenie a predkladanie rôznych listín,

- *zástupca sťažovateľa viackrát upravoval v priebehu konania rozsudový návrh, takže až do obdržania znaleckého posudku v novembri 2002 tvrdím, že nemal nejasný sám účastník konania predmet sporu,*
- *poukazujem aj na to, že súd s obtiazami postupoval pri doručovaní listín odporcom najmä v rade 3, 4, ktorí na uvedenej adrese označenej v návrhu na začatie konania sú neznámi, preto súd musel pristúpiť aj k zisteniu ich adresy jednak cez CEPO a jednak v priebehu vedeného konania v novembri 2003 u odporcu v r. 3 zistil, že ten zomrel ešte 21. 1. 1999 – ktorú skutočnosť sťažovateľ ako dôležitú súdu vôbec neoznámil a jedná sa pri tom o prekážku postupu v konaní, nakoľko súd bude povinný konať s okruhom dedičov po neb. odporcovi v r. 3. Doposiaľ sťažovateľ nepodal súdu upravený návrh o okruh dedičov po neb. odporcovi,*
- *dňa 23. 2. 2004 z dôvodu odchodu konajúcej sudkyne na dôchodok som spis pridělila na ďalšie konanie inému sudcovi, ktorý sa musel s rozsiahlym spisovým materiálom oboznámiť, vytvoriť si ďalší procesný náhľad na vedenie konania,*
- *súd úkonom zo dňa 25. 6. 2004 vyzýva zástupcu sťažovateľa na oznámenie adresy pobytu odporkyne v r. 4, požiadal Správu katastra Čadca o výpis z listu vlastníctva a o úplný pozemnoknižný výpis spornej pozemnoknižnej vložky, teda dopĺňa dokazovanie.*

Z týchto dôvodov s podanou sťažnosťou nesúhlasím, žiadam o jej zamietnutie. “

Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu predsedníčky okresného súdu uviedol, že:

„Nesúhlasíme s tvrdením predsedníčky Okresného súdu v Čadci, že okresný súd vykonával úkony efektívne a bez prieťahov.

K bodu 1

Za obdobie od 22. 5. 1998 do 19. 3. 1999 je zrejmé, že okresný súd konal neefektívne a nesústredene, keď doručoval upravený návrh na vyjadrenie dňa 29. 6. 1998 a následne 19. 10. 1998 vyzval odporcov na vyjadrenie, či súhlasia s čiastočným späťvzatím návrhu.

Tento úkon zrejme mohol byť vykonaný jedným podaním smerom k účastníkom a súd zjavne konal neefektívne.

K bodu 2

V čase od 11. 5. 1999 do 31. 7. 2000 súd nariadil ohliadku na mieste samom a vyzval na zloženie zálohy, pričom súd vraj v zimných mesiacoch nemohol vykonať ohliadku, čo považuje za objektívnu skutočnosť.

Keď berieme do úvahy, že ide o obdobie 14 mesiacov, nemožno sa stotožniť s názorom predsedníčky okresného súdu, že ide o objektívnu skutočnosť a ohliadka mohla byť vykonaná až po zídení snehu, keď zo 14 mesiacov tohto obdobia sneh bol maximálne 3 – 4 mesiace a teda za ďalších 10 mesiacov mohol okresný súd ohliadku bez problémov vykonať.

K bodu 3

V období od 27. 5. 2002 do 3. 6. 2003 – doručovanie znaleckého posudku – 11 mesiacov i napriek tomu, že nebol zo strany znalca predložený potrebný počet vyhotovení, je doba zjavne neprimeraná (okresný súd mal napr. možnosť vyhotoviť fotokópie vo svojej réžii a nemusel čakať na doručenie kópií od znalca zjavne neprimeranú dobu).

Z týchto dôvodov je zrejmé, že sťažnosť je dôvodná a zo strany okresného súdu došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a žiadame sťažnosti vyhovieť. “

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich

vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti došiel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03).

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 94/98:

Dňa 13. januára 1997 podal sťažovateľ (spolu s ďalšou navrhovateľkou) okresnému súdu žalobný návrh na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam proti deviatim odporcom. Veci bola pridelená sp. zn. Nc 2313/97.

Dňa 6. februára 1997 súd vyžiadal z archívu súvisiace dedičské spisy a požiadal o zapožičanie notárskeho spisu.

Dňa 25. júna 1997 súd vyzval navrhovateľov na predloženie potvrdenia o bonite pôdy, ktorá je predmetom konania.

Dňa 22. júla 1997 právny zástupca sťažovateľa doručil súdu potvrdenie o bonite predmetnej pôdy.

Dňa 22. septembra 1997 súd vyzval navrhovateľov, aby zaplatili súdny poplatok z návrhu na začatie konania.

Dňa 1. októbra 1997 sťažovateľ cestou svojho právneho zástupcu uhradil súdny poplatok.

Dňa 17. novembra 1997 konajúci sudca dal úpravou kancelárii okresného súdu pokyn, aby k veci boli pripojené ďalšie dedičské spisy.

Začiatkom roka 1998 bola vec zaevidovaná pod sp. zn. 4 C 94/98.

Dňa 13. februára 1998 súd vyzval navrhovateľov, aby predložili potvrdenia o neznámom pobyte odporcov v 7. - 9. rade.

Dňa 27. februára 1998 právny zástupca sťažovateľa doručil súdu potvrdenie Mestského úradu v Čadci o neznámom pobyte odporcov v 7. - 9. rade.

Dňa 30. marca 1998 okresný súd vydal uznesenie, ktorým pre odporcov v 7. - 9. rade ustanovil opatrovníčku.

Dňa 30. marca 1998 bolo nariadené pojednávanie na 12. máj 1998. Tento termín pojednávania bol však zrušený a odročený na 22. máj 1998.

Dňa 22. mája 1998 bolo pojednávanie odročené na neurčito s tým, že sa nariadilo opätovné predvolanie odporcov v 1., 2., 4. a 5. rade a navrhovateľom sa uložila povinnosť, aby upravili svoj žalobný návrh.

Dňa 28. mája 1998 právny zástupca sťažovateľa doručil súdu „*čiastočné späťvzatie návrhu na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam z 13. 1. 1997*“.

Dňa 29. júna 1998 okresný súd uznesením vyzval odporcov, aby sa vyjadrili k upravenému žalobnému návrhu.

Dňa 27. augusta 1998 súd opätovne doručil upravený žalobný návrh jednému z odporcov z dôvodu závady v doručení.

Dňa 19. októbra 1998 okresný súd vyzval odporcov v 1., 2., a 3. rade, ako aj zástupcu odporcov vo 4. - 6. rade a opatrovníčku, aby oznámili súdu, či súhlasia s čiastočným späťvzatím návrhu.

Dňa 20. januára 1999 súd nariadil pojednávanie na 19. marec 1999.

Dňa 19. marca 1999 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom vykonania ohliadky na mieste samom. Navrhovateľom uložil súd povinnosť, aby na trovy ohliadky zložili zálohu.

Dňa 20. mája 1999 sťažovateľ uhradil trovy miestnej ohliadky.

Dňa 19. augusta 1999 súd vydal uznesenie, ktorým sa odporcom uložila povinnosť zaplatiť trovy miestnej ohliadky.

Dňa 3. septembra 1999 bola odporcom v 1. rade zaplatená posledná záloha na trovy miestnej ohliadky.

Dňa 31. marca 2000 súd oznámil právnomu zástupcovi sťažovateľa, že v zimných mesiacoch nebolo možné vykonať ohliadku na mieste samom a táto bude vykonaná po zídení snehu a čiastočnom vysušení terénu.

Dňa 19. júna 2000 súd nariadil miestnu ohliadku na 31. júl 2000.

Dňa 31. júla 2000 sa uskutočnila vo veci miestna ohliadka.

Dňa 5. februára 2001 konajúca sudkyňa zistila, že v súvisiacej veci sa vedie na okresnom súde konanie pod sp. zn. 7 C 885/88, avšak ani na jej opakovaný pokyn nebolo možné pripojiť predmetný spis k napadnutej veci, pretože do 29. septembra 2001 uvedené konanie nebolo právoplatne skončené.

Dňa 14. februára 2002 okresný súd uznesením nariadil vo veci znalecké dokazovanie z odboru geodézie a kartografie.

Dňa 4. júna 2002 bol okresnému súdu doručený znalecký posudok.

Dňa 12. júla 2002 súd vyzval znalca na predloženie ešte štyroch exemplárov znaleckého posudku.

Dňa 28. augusta 2002 znalec doručil súdu ďalšie štyri exempláre znaleckého posudku.

Dňa 26. novembra 2002 súd nariadil doručenie predmetného znaleckého posudku účastníkom konania.

Dňa 29. novembra 2002 súd uznesením vykonal likvidáciu znaleckého a uznesenie doručoval účastníkom.

Dňa 17. decembra 2002 právny zástupca sťažovateľa vzhľadom na obsah znaleckého posudku doručil súdu „*úpravu rozsudového návrhu*“.

Dňa 3. júna 2003 konajúca sudkyňa dala úpravou kancelárii okresného súdu pokyn, aby upravený rozsudový návrh bol doručený odporcom v 1. a 2. rade na vyjadrenie a aby právny zástupca sťažovateľa bol vyzvaný na doloženie ešte štyroch exemplárov tohto návrhu.

Dňa 6. októbra 2003 bolo súdom vydané uznesenie, ktorým uložil niektorým odporcom (ktorí sa ešte nevyjadrili) vyjadriť sa k upravenému rozsudovému návrhu.

Dňa 18. novembra 2003 konajúca sudkyňa dala úpravou kancelárii okresného súdu pokyn, aby bol k spisu pripojený ďalší dedičský spis a aby bola zistená adresa odporkyne v 4. rade.

Dňa 21. novembra 2003 kancelária okresného súdu zaznamenala, že ostatne žiadaný dedičský spis nie je možné pripojiť, pretože tento spis je pripojený ku spisu sp. zn. 7 C 885/88 a tento bol 30. októbra 2003 zaslaný Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o dovolaní.

Dňa 28. novembra 2003 Centrálna evidencia pobytu obyvateľov Slovenskej republiky oznámila súdu, že „Mgr. A. S. býva v Č.“.

Dňa 23. februára 2004 z dôvodu odchodu konajúcej sudkyne do dôchodku bola vec pridelená na konanie a rozhodnutie inému sudcovi.

Dňa 25. júna 2004 konajúci sudca dal úpravou kancelárii okresného súdu pokyn, aby bol k spisu pripojený dedičský spis a zistila sa adresa odporkyne v 4. rade a aby bol právny zástupca sťažovateľa vyzvaný na oznámenie adresy odporcu v 3. rade.

Dňa 28. júna 2004 vyššia súdna úradníčka zistila závady v doručovaní.

Dňa 29. júna 2004 vyššia súdna úradníčka žiadala listy vlastníctva z katastra nehnuteľností.

Dňa 17. augusta 2004 vyššia súdna úradníčka nariadila doručovanie cestou polície.

Dňa 31. augusta 2004 sa opätovne doručil rozšírený návrh všetkým účastníkom konania.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vedenom pod sp. zn. 4 C 94/98, v ktorom sťažovateľ vystupuje ako navrhovateľ, došlo k porušeniu jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam najmä s viacerými účastníkmi konania môže predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci s ustálením skutkového stavu často znaleckým dokazovaním, ako aj zmenou jeho účastníkov v priebehu konania, ako tomu bolo aj v danom prípade. Doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania však ústavný nemôže pripísať na vrub faktickej zložitosti prerokovávanej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd konštatoval, že predĺženie napadnutého konania v jeho prvej fáze ovplyvnil aj samotný sťažovateľ nezaplatením súdneho poplatku za podaný návrh. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru (pozri napr. I. ÚS 40/02), podľa ktorej požiadavka na konanie bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy môže mať svoju plnú relevanciu len pri takom návrhu na začatie konania, ktorý spĺňa všetky zákonom predpísané obsahové a formálne náležitosti. K nim možno zaradiť aj zaplatenie súdneho poplatku už pri podaní návrhu.

3. Pokiaľ ide o postup okresného súdu, ústavný súd predovšetkým poukazuje na to, že napadnuté občianskoprávne konanie sa začalo 13. januára 1997, teda pred viac ako šesť a

pol rokmi. Okresný súd bol pritom v predmetnej veci nečinný už po zaplatení súdneho poplatku najmä v období od 3. septembra 1999 (keď bola zaplatená posledná záloha na trovy miestnej ohliadky) do 19. júna 2000 (keď súd nariadil termín miestnej ohliadky). V tejto súvislosti argument súdu, že miestna ohliadka mohla byť vykonaná iba „*po zídení snehu a čiastočnom vysušení terénu*“, neobstojí, pretože v danom prípade miestna ohliadka mohla byť evidentne vykonaná ešte aj do napadnutia snehu. Okresný súd bol ďalej v napadnutej veci nečinný aj od 31. júla 2000 (keď sa uskutočnila vo veci miestna ohliadka) do 14. februára 2002 (keď súd nariadil vo veci znalecké dokazovanie). Medzi uvedenými dátumami súd iba zisťoval, či sa na okresnom súde vedie súvisiace konanie, a po zistení, že tomu tak je, už na právoplatné ukončenie tohto konania nepovažoval za potrebné vyčkať a aj bez toho nariadil znalecké dokazovanie. Okresný súd bol v danej veci bez akýchkoľvek zákonných dôvodov nečinný aj od 28. augusta 2002 (keď znalec doručil súdu aj ďalšie štyri exempláre znaleckého posudku) do 26. novembra 2002 (keď súd nariadil doručenie znaleckého posudku účastníkom konania) a od 17. decembra 2002 (keď sťažovateľ doručil súdu svoj upravený rozsudochý návrh) do 3. júna 2003 (keď návrh bol doručený odporcom v 1. a 2. rade na vyjadrenie). Vo všetkých uvedených obdobiach nebol postup okresného súdu zjavne bez zbytočných prieťahov počas celkom najmenej troch rokov, počas ktorých súd nevykonával vo veci žiadne úkony, ale ani v roku 2004 súd nevykonával efektívne úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako navrhovateľ v predmetnej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Medzi skutočnosťami, ktorými sa túto dĺžku snažila ospravedlniť predsedníčka okresného súdu, ústavný súd nezistil žiadnu takú skutočnosť, na ktorú by bolo možné v súlade s jeho doterajšou judikatúrou prihliadnuť (napr. II. ÚS 48/96, I. ÚS 28/01, I. ÚS 159/02).

Ústavný súd je toho názoru, že namietaná dĺžka napadnutého konania nebola závislá od zložitosti občianskoprávneho sporu vedeného v konaní pred okresným súdom pod sp. zn. 4 C 94/98 a po zaplatení súdneho poplatku ani nebola vyvolaná správaním sťažovateľa, tak ako to tvrdila predsedníčka okresného súdu, hoci ústavný súd uznáva, že za iných okolností môžu byť nedostatky (nejasnosť) žalobného návrhu, jeho časté zmeny atď. posúdené ako dôvod vzniknutých prieťahov, ktoré treba plne pripísať na vrub sťažujúcemu sa navrhovateľovi. V každom prípade podľa názoru ústavného súdu aj proti správaniu

navrhovateľa, ktoré spôsobuje prieťahy v súdnom konaní alebo ho neprimerane predlžuje, Občiansky súdny poriadok poskytuje všeobecnému súdu viaceré procesné prostriedky, ktoré dovoľujú za dodržania všetkých garancií spravodlivého procesu v zmysle v čl. 46 a nasl. ustanovení siedmeho oddielu druhej hlavy ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ukončiť toto správanie účastníka konania.

Vzhľadom na uvedené obdobie nečinnosti okresného súdu ústavný súd konštatuje, že v napadnutom konaní došlo k prieťahom, ktoré neboli spôsobené zložitou vecí a od zaplatenia súdneho poplatku ani správaním účastníkov konania, ale sú dôsledkom postupu okresného súdu. Obranu okresného súdu spočívajúcu v uvádzaní dôvodov, ktoré mali ako objektívne príčiny spôsobiť tieto prieťahy, nemožno akceptovať. Skutočnosť, že okresný súd mal personálne problémy, ktoré nedokázal riešiť, nemôže byť na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia

zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práva sťažovateľa, najmä vzhľadom na dlhodobú nečinnosť okresného súdu, ale aj na správanie sťažovateľa považuje za primerané vo výške 30 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v uplatnenej výške 16 026 Sk z dôvodu trov jeho právneho zastúpenia advokátom JUDr. M. S.

Náhrada sa priznala za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti z 15. januára 2004 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 11. augusta 2004). Za tri úkony vykonané v roku 2004 patrí odmena v sume trikrát po 4 534 Sk a režijný paušál trikrát po 136 Sk (§ 13 ods. 8, § 19 ods. 3, § 24 ods. 3 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 14 010 Sk , ku ktorej bolo treba pripočítať 19 % DPH, teda sumu 2 559,30 Sk, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkove zaokrúhlene sumu spolu 16 680 Sk.

Vzhľadom na to, že sťažovateľ si prostredníctvom svojho právneho zástupcu uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia za tri úkony právnej služby a tieto trovy vyčíslil v sume 16 026 Sk, ústavný súd - keďže to nie je v rozpore s platnými súvisiacimi predpismi - mu priznal náhradu trov právneho zastúpenia v požadovanej výške, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 4.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. októbra 2004